

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 229
van **INGEBORG DE MEULEMEESTER**
datum: 4 februari 2015

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Vroegtijdig schoolverlaten - Onderzoek en analyse cijfergegevens

Op Vlaams niveau werd in 2012 beslist een actieplan vroegtijdig schoolverlaten uit te werken. Hiervoor werden een technische werkgroep en een stuurgroep samengesteld. In de werkgroep zaten vertegenwoordigers van de onderwijsoverheid, de onderwijskoepels, de interprofessionele sociale partners, de strategische adviesraden VLOR en SERV, SYNTRA Vlaanderen, VDAB en WSE. In de stuurgroep zaten de hoofden van deze partners.

In het actieplan wordt gesproken van een nuttig beleidsperspectief waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen “een groep vroegtijdige schoolverlaters met meerdere jaren schoolse achterstand, en een groep schoolverlaters die dicht bij de meet staat” (p. 6). Dit is een belangrijk onderscheid aangezien de laatste groep met relatief beperkte middelen een diploma of een getuigschrift zou moeten kunnen behalen.

Uit onderzoek van Van Landeghem en Van Damme uit 2011, “Vroeger schoolverlaters uit het voltijds beroepsonderwijs. Vertrekpunt voor een gedifferentieerde aanpak”, blijkt dat de cijfergegevens ook aantonen dat de vroege schoolverlaters geen uniforme groep vormen, “zelfs niet binnen het voltijds gewoon beroepsonderwijs”:

“De gegevens Vroege schoolverlaters uit het voltijds beroepsonderwijs suggereren de afbakening van twee sterk verschillende doelgroepen onder de vroege schoolverlaters uit het voltijds gewoon beroepsonderwijs. De eerste doelgroep (G: —Gunstigl) bestaat uit de ongekwalificeerde schoolverlaters die vertrekken vanuit een zesde leerjaar waarin ze geen of hoogstens twee jaar vertraging hadden; of vanuit een vijfde leerjaar met slechts één jaar vertraging. Deze leerlingen waren dicht bij een kwalificatie—namelijk: het met succes afronden van het zesde leerjaar. Bovendien is hun voorbije loopbaan, in de mate dat de opgelopen vertraging als een maatstaf kan dienen, zonder al te grote problemen verlopen. De tweede doelgroep (V: —VertraagdI) van ongekwalificeerde schoolverlaters heeft een problematische schoolcarrière achter de rug en is nog vrij ver verwijderd van een kwalificatie. Deze vroege schoolverlaters komen uit het vijfde, vierde of derde leerjaar en hebben minstens drie jaar vertraging. Tenslotte ligt een aantal combinaties van leerjaar en vertraging op de grens tussen de twee doelgroepen. De vroege schoolverlaters met een dergelijke eindpositie zitten in een derde groep (T: —TussengroepI)” (p. 4).

De cijfergegevens uit deze studie dateren al van 2007. Toen bleek dat, “gezien de relatief gunstige eindpositie van de leerlingen uit de doelgroep G, de omvang van deze component van de ongekwalificeerde uitstroom verraste. Deze vroege schoolverlaters

vormden ongeveer de helft van de ongekwalificeerde uitstroom uit het voltijds gewoon beroepsonderwijs. Bovendien droeg deze groep bij tot de toename van de ongekwalificeerde uitstroom over de kalenderjaren heen. Anderzijds suggereerde de eerder gunstige situatie van deze jongeren dat maatregelen die hen aanmoedigen om de vrij korte weg naar een kwalificatie toch nog af te leggen - bijvoorbeeld door het overblijvend traject flexibeler te maken en op maat van de individuele leerling uit te stippelen - , een impact zouden kunnen hebben”.

1. In het rapport uit 2011 wordt het volgende vermeld:

“De administratieve databanken van het Departement Onderwijs bevatten een grote hoeveelheid stroomgegevens: gegevens over leerlingen die betrekking hebben op twee opeenvolgende schooljaren. Ze worden tot nu toe maar in beperkte mate benut. De demonstratie van hun kwaliteit in het voorliggend rapport opent perspectieven op een verdere ontsluiting van deze goedkope en tegelijk inhoudelijk rijke bron van informatie. Het rapport bevat een kleine catalogoog van mogelijke toepassingen:

- (a) Vroege schoolverlaters uit het technisch onderwijs, het deeltijds beroepsonderwijs, het algemeen secundair onderwijs, ...: Op zoek naar bijkomende doelgroepen voor een beleid met betrekking tot vroege schoolverlaters;
- (b) Een basisgegeven over de impact van het GOK-beleid op voortijdig schoolverlaten;
- (c) Regionale indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom;
- (d) Beleidsgerichte indicatoren uit leerlingenstromen binnen regio's van het Vlaams secundair onderwijs;
- (e) Feedback aan individuele scholen: de ongekwalificeerde uitstroom per school.”

a) Beschikt (het departement van) de minister zelf over de geüpdatete cijfergegevens met betrekking tot vroegtijdig schoolverlaters?

b) Deze cijfergegevens zouden volgens het onderzoek, tot nu toe, beperkt benut worden.

Kan de minister op basis van deze cijfergegevens nu al conclusies trekken voor de toepassingen (a) tot en met (e)?

2. Welke speerpunten neemt de minister mee in haar beleid m.b.t. vroegtijdig schoolverlaten, na analyse van de cijfergegevens uit de databanken van het departement Onderwijs?

ANTWOORD

op vraag nr. 229 van 4 februari 2015

van **INGEBORG DE MEULEMEESTER**

1. a) Voor het kalenderjaar 1999 tot en met het kalenderjaar 2010 heeft het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (SSL) de indicator 'vroegtijdig schoolverlaten' berekend in opdracht van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. De specifieke cijfers en analyses vermeld in het onderzoek van Van Landeghem en Van Damme uit 2011, "Vroeger schoolverlaters uit het voltijds beroepsonderwijs. Vertrekpunt voor een gedifferentieerde aanpak", werd enkel voor het jaar 2007 berekend.

Vandaag werkt het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming aan een rapport waarin er voor het eerst op basis van zijn eigen berekeningen op de administratieve databanken de indicator vroegtijdig schoolverlaten geconstrueerd wordt. Voor de constructie van de indicator vroegtijdig schoolverlaten baseerden we ons op een methode die ontwikkeld werd door het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (SSL). Het rapport behandelt de recentste opeenvolgende schooljaren waarvoor er cijfers beschikbaar zijn, met name 2009-2010 tot en met 2012-2013. De cijfers zullen samen met het geïntegreerd actieplan 'vroegtijdig schoolverlaten – spijbelen – leerrecht' gecommuniceerd worden.

- b) Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming heeft de laatste jaren sterk ingezet op het gebruik van eigen administratieve gegevens om de problematiek van vroegtijdig schoolverlaten in kaart te brengen. Er zal op drie niveaus gerapporteerd worden:

- op macro-niveau: dit rapport bevat gegevens van vroegtijdig schoolverlaten (VSV) over het gehele Vlaams onderwijs. Er zal gerapporteerd worden over de evolutie van VSV over de meest recent beschikbare jaren alsook onder andere over VSV per geslacht, leeftijd, leerlingkenmerken en uitstroompositie;
- op regionaal-niveau: de cijfers VSV zullen per gemeente ter beschikking gesteld worden via specifieke gemeenterapporten;
- op school-niveau: scholen krijgen feedback via 'MijnOnderwijs' over de cijfers VSV per school.

De cijfers VSV op macro- en regionaal niveau zullen openbaar gemaakt worden terwijl de cijfers op school-niveau enkel aan de scholen zelf ter beschikking worden gesteld om hun beleid te ondersteunen. Daarnaast krijgen CLB's inzage in de cijfers vroegtijdig schoolverlaten van de scholen die zij ondersteunen. Op die manier krijgen zij zicht op de problematiek binnen hun scholen en kunnen zij gericht ondersteuning aanbieden. Tenslotte maakt ook de inspectie gebruik van de cijfers VSV tijdens hun schooldoorlichtingen.

2. Momenteel werk ik aan één omvattend beleid omtrent leerrecht, spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten. Deze drie thema's zijn sterk met elkaar verwant en vragen een gelijkaardige aanpak. Een allesomvattende, gecoördineerde strategie die de oorzaken van deze problematieken aanpakt is nodig. Voor de uitwerking van dit geïntegreerde actieplan zullen acties overgenomen en aangevuld worden uit de reeds bestaande actieplannen (het actieplan vroegtijdig schoolverlaten en het actieplan spijbelen en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag). Deze zullen verder uitgerold worden in het kader van dit plan.

Met dit geïntegreerde actieplan wordt er in de eerste plaats ingezet op preventieve acties om spijbelgedrag te voorkomen. Samen met de lokale besturen, de CLB's en andere lokale partners wordt bekeken hoe men lokaal een aanklappend beleid kan uitwerken voor die jongeren die spijbelen en dreigen de school vroegtijdig te verlaten. Voor elke leerling dient het leerrecht gegarandeerd te worden door een continuüm van onderwijs-welzijn trajecten op te zetten op maat van jongeren die dreigen uit de boot te vallen of die tijdelijk niet in een onderwijscontext kunnen opgevangen worden. Dit zal gebeuren in samenwerking en in dialoog met de onderwijspartners en andere beleidsdomeinen zoals Welzijn en Werk, maar ook met lokale besturen. Zodus zal één omvattend beleid over spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten ontwikkeld worden.